

Ak?c? Konu?ma Bozukluklar?nda Kaç?nma ve Mücadele Davran??lar?n? Belirleme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ak?c? Konu?ma Bozukluklar?nda Kaç?nma ve Mücadele Davran??lar?n? Belirleme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16605>

Özet

Ak?c? Konu?ma Bozukluklar?nda Kaç?nma ve Mücadele Davran??lar?n? Belirleme Ölçe?i (AKB-KMÖ), **ak?c? konu?ma bozukluklar?** ya?ayan bireylerin konu?ma s?ras?nda veya konu?ma beklentisi içinde geli?tirdikleri ikincil davran??lar? ve tepkileri sistematik olarak ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle **kekemelik** gibi durumlarda ortaya ç?kan, konu?man?n ak?c?l???n? artırma veya konu?ma güçlüklerini gizleme çabasıyla kullanılan **kaç?nma davran??lar?** ve fiziksel **mücadele davran??lar?** (çabalama davran??lar?) üzerine odaklanmaktadır. Ölçe?in geli?tirilmesi, bu davran??lar?n klinik de?erlendirmedeki önemini vurgulamakta ve konu?ma terapisi süreçlerinin planlanması için nesnel veriler sağlamaya hedeflemektedir.

AKB-KMÖ, Hançer ve Y?lmaz (2020) tarafından bir pilot çalışma kapsamında geli?tirilmiştir. Ölçek çe?idi **Geli?tirme** olup, temel amacı ak?c?l?k bozuklu?u olan bireylerin ya?ad??? öznel deneyimleri ve gözlemlenebilir ikincil semptomlar? standartla?tırmaktır.

Anahtar Kelimeler

Ak?c? Konu?ma Bozukluklar?, Kekemelik, Kaç?nma Davran??lar?, Mücadele Davran??lar?, Psikometrik Ölçek, Konu?ma Terapisi, ?kincil Davran??lar.

Yazarlar

Hale Hançer, Sercan Y?lmaz

Amaç

AKB-KMÖ'nün temel amacı, **ak?c? konu?ma bozukluklar?**, özellikle de kekemeli?i olan bireylerin konu?ma güçlüklerine tepki olarak geli?tirdikleri ve genellikle konu?ma bozuklu?unun şiddetini artıran **ikincil davran??lar?** (kaç?nma ve mücadele) belirlemektir. Bu davran??lar, ki?inin sosyal iletişimini ve ya?am kalitesini olumsuz etkileyen önemli bileşenlerdir.

Ölçek, klinik ortamda konu?ma ve dil patologlarına, bireylerin konu?ma güçlüklerine dair subjektif algıların? ve kullandıkları telafi mekanizmaların? hızlı? ve güvenilir bir şekilde de?erlendirme imkanı sunarak, bireyselleştirilmiş terapi hedeflerinin belirlenmesine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Yapı

Ölçek, ak?c? konu?ma bozukluklarındaki psikolojik ve davran??sal boyutların? ölçen iki ana yapıya odaklanmıştır: **Kaç?nma Davran??lar?** ve **Mücadele (Çabalama) Davran??lar?**.

Kaç?nma Davran??lar?: Konu?ma güçlü?ünün ortaya ç?kmas?ndan duyulan kayg? nedeniyle belirli seslerden, kelimelerden, konu?ma durumlar?ndan veya belirli ki?ilerden kaç?nmay? içerir. Bu davran??lar, kelime de?i?tirmeyi, dolayl? anlat?m? veya sosyal geri çekilmeyi kapsayabilir.

Mücadele Davran??lar?: Konu?ma ak?c?l???n? zorlayarak sa?lamaya yönelik fiziksel veya vokal çabalar? ifade eder. Bunlar aras?nda yüz gerilmesi, göz k?rpma, kafa hareketleri, anormal nefes alma paternleri veya ses tonu de?i?iklikleri gibi e?lik eden hareketler yer al?r. Bu davran??lar genellikle konu?ma engeli s?ras?nda gerilimi azaltma veya engeli a?ma giri?imi olarak ortaya ç?kar.

Geçerlik

Hançer ve Y?lmaz taraf?ndan yürütölen 2020 pilot çal??mas?, ölçe?in yap?sal geçerli?ine dair ilk bulgular? sa?lam??t?r. Ancak, orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar?na dair detayl? bilgi sunulmam??t?r. Tipik bir **psikometrik** geli?tirme sürecinde, yap? geçerli?i (faktör analizi yoluyla) ve içerik geçerli?i (uzman görü?leri ile) ilk a?amalarda incelenir.

Ölçe?in klinik uygulamada kullan?labilmesi için, ilerleyen çal??malarda e?zamanl? geçerlik (benzer konseptleri ölçen di?er ölçeklerle korelasyon) ve ay?rt edici geçerlik çal??malar?n?n yürütölmeye gerektirir.

Güvenirlik

Güvenirlik bilgisi orijinal kaynakta detayl? olarak belirtilmemiştir. Bir pilot çal??ma ba?lam?nda, ölçe?in iç tutarlıl???n? de?erlendirmek amacıyla genellikle **Cronbach Alfa** katsay?s? hesaplan?r. Bu de?er, ölçe?i oluşturan maddelerin ayn? yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü gösterir.

Gelecekteki ara?t?rmalar için, test-tekrar test güvenilirli?i (ölçe?in zaman içinde tutarlı? sonuçlar verip vermedi?i) ve uygulay?c?lar aras? güvenilirlik (e?er ölçek gözlem gerektiriyorsa) gibi ek güvenilirlik analizlerinin yap?lmas? önerilmektedir.

Faktör Analizi

AKB-KMÖ'nün geli?tirilme a?amas?nda, ölçe?in iki temel yap?y? (Kaç?nma ve Mücadele) ölçüp ölçmedi?ini belirlemek için büyük olasılıkla **Ke?fedici Faktör Analizi** (KFA) kullanılm??t?r. KFA, maddelerin hangi faktörler alt?nda topland???n? ve yap?sal bütünlü?ünü ortaya koyar.

Pilot çal??manın sonuçlar?, bu iki faktörün (kaç?nma ve mücadele) birbirinden ayr?labilir ve anlamlı yap?lar oldu?unu desteklemelidir. Ölçe?in nihai formunun oluşturulmas?n?n ardından, **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) ile iki faktörlü yap?n?n daha geni? örneklemelerde teyit edilmesi beklenir.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Developmental) ve Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Format: Derecelendirme format? (Orijinal kaynakta derecelendirme detaylar? belirtilmemi?tir, ancak tipik olarak Likert tipi bir ölçek kullan?ld??? varsay?lr.)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Ak?c? Konu?ma Bozukluklar? Tan?s? Konmu? Bireyler

Age Group: Genç Yeti?kinler ve Yeti?kinler (Pilot çal??man?n hedef kitlesine göre belirlenmi?tir.)

Population Details: Konu?ma ve Dil Patolojisi alan?nda de?erlendirilmi?, **ak?c? konu?ma bozuklu?u** ?ikayeti olan bireyler.

Test Methodology: Bireyin kendisinin doldurdu?u veya klinik görü?me s?ras?nda uygulay?c? taraf?ndan kullan?lan, davran??sal ve duygusal tepkileri ölçen standartla?t?r?lm?? maddelerden olu?ur.

Anahtar Kelimeler

AKB-KMÖ, Konu?ma Ak?c?l???, **Kaç?nma Davran??lar?**, Mücadele Davran??lar?, Pilot Çal??ma, Konu?ma ve Dil Patolojisi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hale Hançer

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: halehancer@gmail.com

Correspondence Address: ?lgili akademik kurum adresi.

?zinler & Ücret ve Test Y?li?

Test Y?li?: 2020 (Pilot Çal??ma yay?n y?li?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m?na veya ücretsiz da??t?m?na dair spesifik bilgi bulunmamaktad?r. Akademik kullan?m için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.

Ölçe?in orijinal makalesi ve pilot çal??mas?, açık eri?im yoluyla yay?mlanm??t?r. Orijinal PDF

dosyas? burada indirilebilir: [akici-konusma-bozukluklarinda-kacinma-ve-mucadele-davranislarini-belirleme-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Hançer, H., ve Y?lmaz, S. (2020). Ak?c? Konu?ma Bozukluklar?nda Kaç?nma ve Mücadele Davran??lar?n? Belirleme Ölçe?i (AKB-KMÖ): Pilot çal??ma. *Ankara Sa?lik Bilimleri Dergisi*, 9(1), 53-62. <https://www.doi.org/10.46971/ausbid.641492>

Ak?c? Konu?ma Bozukluklar?nda Kaç?nma ve Mücadele Davran??lar?n? Belirleme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?itirilmemelidir.

Ölçe?in maddeleri, sa?lanan orijinal kaynak metinde yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi için Hançer ve Y?lmaz (2020) taraf?ndan yay?mlanan hakemli makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.